

Maja Rynko

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Marta Palczyńska

Instytut Badań Edukacyjnych

Przegląd badań panelowych procesu starzenia się na świecie

Problem starzenia się populacji stał się problemem globalnym. Prekursorskie badanie wzdlużne osób starszych - *Health and Retirement Study* (HRS) – zostało zapoczątkowane w USA już na początku lat 90. Dekadę później zainaugurowano podobny projekt w Europie (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*, SHARE), w którym Polska bierze udział od 2006 r. Obecnie inne kraje, w tym kraje rozwijające się, przeprowadzają lub pracują nad wdrożeniem badań na wzór HRS i SHARE.

Poniższy przegląd zestawia podstawowe informacje o badaniach osób starszych na całym świecie. Informacje te obejmują listę krajów uczestniczących, opis badanej populacji, liczbę i daty przeprowadzonych rund badania¹, odnośnik do oficjalnej strony internetowej badania oraz informacje dodatkowe, m.in. odnoszące się do wielkości badania w kontekście liczebności próby.

Wiele z opisanych 17 badań celowo dąży do utrzymania wzajemnej porównywalności. Przykładem tego są miary umiejętności poznawczych, których zestawienie dla wybranych badań jest przedstawione w Tabeli 2. Niewątpliwie dużą wartością dodaną opracowań naukowo-badawczych związanych z tematyką starzenia się jest analiza zróżnicowania przebiegu procesu na poziomie międzynarodowym. Niniejsze opracowanie ma na celu ukazanie bogactwa prowadzonych obecnie badań na świecie i ułatwienie dotarcia do informacji o nich.

---

¹ Stan na kwiecień 2015 roku.

Spis treści

Australian Longitudinal Study of Ageing (ALSA)	3
Brazilian Longitudinal Study of Health, Ageing & Well Being (ELSI-Brasil)	3
Canadian Longitudinal Study on Aging (CLSA).....	3
China Health, Aging, and Retirement Longitudinal Study (CHARLS).....	3
Costa Rican Longevity and Healthy Aging Study (CRELES).....	4
English Longitudinal Study of Aging (ELSA).....	4
Health and Retirement Study (HRS)	4
Irish Longitudinal Study on Ageing (TILDA)	5
Japanese Study on Aging and Retirement (JSTAR).....	5
Korean Longitudinal Study of Aging (KLoSA)	5
Longitudinal Aging Study in India (LASI)	6
Mexican Health and Ageing Study (MHAS)	6
New Zealand Longitudinal Study of Ageing (NZLSA).....	6
Puerto Rican Elderly: Health Conditions (PREHCO).....	7
Study on global AGEing and adult health (SAGE)	7
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)	7
Survey on Health And Well-Being Of Elders (Sabe).....	8
Tabela 1. Porównywalność wybranych badań pod względem czasu ich przeprowadzania... 9	
Tabela 2. Porównywalność miar umiejętności poznawczych w wybranych badaniach.	10

Nazwa badania:	Australian Longitudinal Study of Ageing (ALSA)
Kraje uczestniczące:	Australia (tylko stan Australia Południowa)
Badani:	Osoby w wieku 70+, ich małżonkowie (partnerzy) w wieku 65+ oraz pozostali członkowie gospodarstwa domowego w wieku 70+
Ramy czasowe:	Pierwsza runda w 1992 r. później wywiady co ok. 2 lata
Strona www:	http://www.flinders.edu.au/sabs/fcas/alsa/
Instytucje prowadzące:	Flinders Centre for Ageing Studies (Flinders University)
Informacje dodatkowe:	Badanie podstawowe objęło ok. 2100 osób. Starsze kohorty i mężczyźni byli nadreprezentowani.
Nazwa badania:	Brazilian Longitudinal Study of Health, Ageing & Well Being (ELSI-Brasil)
Kraje uczestniczące:	Brazylia
Badani:	Osoby w wieku 50+
Ramy czasowe:	2014 (pilotaż), 2015 (pierwsza runda), kolejne rundy planowane są co 2 lata
Strona www:	http://elsi.cpqrr.fiocruz.br/en/
Instytucje prowadzące:	Oswaldo Cruz Foundation
Informacje dodatkowe:	Pierwsza runda obejmie ok. 10 tys. osób.
Nazwa badania:	Canadian Longitudinal Study on Aging (CLSA)
Kraje uczestniczące:	Kanada
Badani:	Osoby w wieku 45+. Próba bazowa jest losowana wśród osób w wieku 45-85 lat.
Ramy czasowe:	Pierwsza runda realizowana w latach 2011-2015.
Strona www:	https://www.clsa-elcv.ca/
Instytucje prowadzące:	McMaster University, Hamilton; McGill University, Montreal; Dalhousie University, Halifax
Informacje dodatkowe:	Badanie panelowe. Próba podzielona jest na 2 części: osoby z którymi zostanie przeprowadzony tylko wywiad telefoniczny (20,000) i osoby, z którymi zostanie przeprowadzony wywiad w domu i przejdą badania w jednym z 11 punktów zbierania danych (30,000). Druga próba losowana wśród osób mieszkających do 50 km od punktu zbierania danych.
Nazwa badania:	China Health, Aging, and Retirement Longitudinal Study (CHARLS)
Kraje uczestniczące:	Chiny
Badani:	Osoby w wieku 45+ i ich małżonkowie (partnerzy)
Ramy czasowe:	Od 2011 r. co 2 lata
Strona www:	http://charls.ccer.edu.cn/en
Instytucje prowadzące:	National School of Development (Peking University)

Informacje dodatkowe: Badanie panelowe. Próba liczy ok. 17,7 tys. osób.

Nazwa badania:	Costa Rican Longevity and Healthy Aging Study (CRELES)
Kraje uczestniczące:	Kostaryka
Badani:	Osoby w wieku 60+
Ramy czasowe:	3 rundy: 2004-2006, 2006-2008, 2009-2010,
Strona www:	http://www.creles.berkeley.edu/index.html
Instytucje prowadzące:	Central American Center of Population (University of Costa Rica)
Informacje dodatkowe:	Nadreprezentacja osób 95+. W rundzie pierwszej przebadano ok. 3 tys. osób. Dodatkowo do badania włączono osoby w wieku około emerytalnym (urodzeni 1945-1955), z którymi przeprowadzono 2 wywiady (w 2010 i 2012 r.).

Nazwa badania:	English Longitudinal Study of Aging (ELSA)
Kraje uczestniczące:	Anglia
Badani:	Osoby w wieku 50+ i ich małżonkowie (partnerzy) mieszkający w Anglii
Ramy czasowe:	Od 2002 r. w odstępach 2-letnich
Strona www:	http://www.elsa-project.ac.uk/
Instytucje prowadzące:	University College London (Department of Epidemiology and Public Health), Institute for Fiscal Studies, NatCen Social Research, University of Manchester (School of Social Sciences).
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. W rundzie 6. przebadano łącznie ponad 10,5 tys. osób. Do próby badania ELSA włączono respondentów badania Health Survey for England (HSE) z lat 1998, 1999 i 2001. Badanie HSE jest nazywane rundą 0 badania ELSA.

Nazwa badania:	Health and Retirement Study (HRS)
Kraje uczestniczące:	USA
Badani:	Osoby w wieku 50+ i ich małżonkowie (partnerzy) mieszkający w USA
Ramy czasowe:	Od 1992 w odstępach 2-letnich
Strona www:	http://hrsonline.isr.umich.edu/
Instytucje prowadzące:	University of Michigan (Institute for Social Research)
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. Próba ma wielkość ok. 20 tys. osób. Obecnie HRS obejmuje także badanie AHEAD (Asset and Health Dynamics Among the Oldest Old), które po raz pierwszy zostało przeprowadzone w roku 1993 i jego populacją docelową były osoby w wieku 70 lat i więcej. HRS w pierwszej rundzie objęło osoby w wieku 51-61 lat. W 1998 r. nastąpiła integracja tych dwóch badań, oraz rozszerzenie populacji docelowej, w wyniku czego obecnie badane są osoby

wieku 50+.

W latach 2001-2005 w ramach HRS przeprowadzono badanie ADAMS (The Aging, Demographics, and Memory Study), które miało na celu pogłębienie wiedzy o demencji w USA. Odpowiednio wykwalifikowany personel medyczny zebrał oprócz bardziej szczegółowych informacji dot. historii chorób i leczenia, także próbki DNA wylosowanej podgrupy respondentów HRS.

Nazwa badania:	Irish Longitudinal Study on Ageing (TILDA)
Kraje uczestniczące:	Irlandia
Badani:	Osoby w wieku 50+ i ich małżonkowie (partnerzy)
Ramy czasowe:	Od 2010 r. co 2 lata
Strona www:	http://tilda.tcd.ie/
Instytucje prowadzące:	Trinity College Dublin
Informacje dodatkowe:	Badanie panelowe. Próba liczy ok. 8,5 tys. osób.
Nazwa badania:	Japanese Study on Aging and Retirement (JSTAR)
Kraje uczestniczące:	Japonia
Badani:	Osoby w wieku 50+, małżonkowie (partnerzy) nie są włączani. Próba w 2007 r. została wylosowana wśród osób w wieku 50-75 lat.
Ramy czasowe:	Od 2007 r. co 2 lata
Strona www:	http://www.rieti.go.jp/en/projects/jstar/
Instytucje prowadzące:	Research Institute of Economy, Trade and Industry, Hitotsubashi University
Informacje dodatkowe:	Pierwsza runda obejmowała 5 miast: Takikawa (Hokkaido), Sendai (Tohoku), Adachi (Tokyo metropolis), Kanazawa (Hokuriku) i Shirakawa (Chubu). W 2009 roku dodano: Tosu (Saga Prefecture) i Naha (Okinawa Prefecture), a w 2011: Chofu (Tokyo), Tondabayashi (Osaka Prefecture), Hiroshima (Hiroshima Prefecture).
Nazwa badania:	Korean Longitudinal Study of Aging (KLoSA)
Kraje uczestniczące:	Korea Południowa
Badani:	Osoby w wieku 45+ mieszkające w Korei Południowej (z wyłączeniem jednej z wysp)
Ramy czasowe:	Od 2007 r. w odstępach 2-letnich.
Strona www:	http://www.kli.re.kr/klosa/en/about/introduce.jsp
Instytucje prowadzące:	Korea Labor Institute (KLI)
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. W pierwszej rundzie liczba respondentów przekroczyła 6 tys. Od 2008 roku badanie obejmuje także osoby mieszkające w gospodarstwach zbiorowych.

Nazwa badania:	Longitudinal Aging Study in India (LASI)
Kraje uczestniczące:	Indie
Badani:	Osoby w wieku 45+ i ich małżonkowie (partnerzy)
Ramy czasowe:	2010 (pilotaż), 2013 (pierwsza runda)
Strona www:	http://www.hsph.harvard.edu/pgda/lasi/lasi-2/
Instytucje prowadzące:	Harvard University, International Institute of Population Sciences (Mumbai, India), RAND Corporation
Informacje dodatkowe:	Obecnie dostępne są dane z badania pilotażowego z 2010, próba liczy ok. 1,6 tys. osób. W rundzie pierwszej przebadano ok. 18 tys. osób.
Nazwa badania:	Mexican Health and Ageing Study (MHAS)
Kraje uczestniczące:	Meksyk
Badani:	Osoby mieszkające w Meksyku w wieku 50+ oraz ich małżonkowie (partnerzy).
Ramy czasowe:	2001 (runda 1), 2003 (runda 2) oraz 2012 (runda 2) i 2015 (planowana runda 4)
Strona www:	http://www.mhasweb.org/
Instytucje prowadzące:	Rundy 1 i 2: University of Pennsylvania, University of Maryland, University of Wisconsin-Madison, Instituto Nacional de Estadística, Geografía e Informática Rundy 3 i 4: University of Texas Medical Branch, Instituto Nacional de Estadística, Geografía e Informática, University of Wisconsin-Madison, Instituto Nacional de Geriátria, Instituto Nacional de Salud Pública
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. W 2001 i 2003 badano osoby urodzone w 1951 r. lub wcześniej, a w 2012 do próby dołosowano także osoby urodzone w latach 1952-1962. W 2001 r. przeprowadzono wywiady z ponad 15 tys. osób, a w 2012 z ponad 15 tys. respondentów.
Nazwa badania:	New Zealand Longitudinal Study of Ageing (NZLSA)
Kraje uczestniczące:	Nowa Zelandia
Badani:	Osoby w wieku 50+
Ramy czasowe:	2010 i 2012
Strona www:	http://www.massey.ac.nz/massey/learning/departments/school-of-psychology/research/hart/hart_home.cfm
Instytucje prowadzące:	Health and Aging Research Team (Massey University)
Informacje dodatkowe:	Badanie powstało na bazie badania panelowego <i>The Health, Work, & Retirement Longitudinal Study</i> (HWR), które przeprowadzono w latach 2006 i 2008. Próba badania HWR została włączona do badania NZLSA. W pierwszej rundzie NZLSA wzięło udział ok. 3,3 tys. osób. Badania obejmuje nadreprezentację osób pochodzenia maoryskiego.

Nazwa badania:	Puerto Rican Elderly: Health Conditions (PREHCO)
Kraje uczestniczące:	Portoryko
Badani:	Osoby w wieku 60+ i ich małżonkowie (partnerzy)
Ramy czasowe:	2002-2003, 2006-2007
Strona www:	http://prehco.rcm.upr.edu/ www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/DSDR/studies/34596
Institucje prowadzące:	University of Wisconsin-Madison, University of Puerto Rico
Informacje dodatkowe:	Badanie panelowe, pierwsza runda objęła ok. 5,7 tys. osób.

Nazwa badania:	Study on global AGEing and adult health (SAGE)
Kraje uczestniczące:	Chiny, Ghana, Indie, Meksyk, Rosja i Republika Południowej Afryki
Badani:	Osoby w wieku 50+ oraz osoby w wieku 18-49 lat zamieszkujące badane kraje (próbę osób w wieku 18-49 lat jest mniejsza)
Ramy czasowe:	2002–2004 (runda 0), 2007-2010 (runda 1), 2014-2015 (runda 2), 2016 (planowana runda 3)
Strona www:	http://www.who.int/healthinfo/sage/en/
Institucje prowadzące:	US National Institute on Aging (Division of Behavioral and Social Research), rządy krajów uczestniczących w badaniu oraz WHO
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. Runda 0 badania jest odniesieniem do badania WHO World Health Survey (WHS), które zostało przeprowadzone łącznie w 70 krajach świata. W rundzie 1. badania poza Chinami i RPA pozostałe kraje włączyły do próby respondentów rundy 0. Łączna liczba respondentów dla 6 krajów wyniosła w rundzie 1 blisko 42,5 tys.

Nazwa badania:	Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)
Kraje uczestniczące:	Austria, Belgia, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Grecja, Irlandia, Izrael, Hiszpania, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Polska, Portugalia, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy
Badani:	Osoby w wieku 50+ i ich małżonkowie (partnerzy) mieszkający w krajach objętych badaniem
Ramy czasowe:	Od 2002 r. w odstępach 2-3-letnich
Strona www:	http://www.share-project.org/ ; http://www.share50plus.pl/ (strona polska projektu);
Institucje prowadzące:	Munich Center for the Economics of Aging (MEA), Max Planck Institute for Social Law and Social Policy (na poziomie międzynarodowym) Centre for Economic Analysis, CenEA (w Polsce)
Informacje dodatkowe:	Badanie ma charakter panelowy. W rundzie 1 badania liczba respondentów wyniosła ponad 31 tys. Łącznie w pierwszych czterech rundach przebadano ponad 60 tys. osób. Nie wszystkie kraje wzięły udział we wszystkich rundach badania (np. Polska nie

wzięła udziału w rundach 1 i 5).

Nazwa badania:	Survey on Health And Well-Being Of Elders (Sabe)
Kraje uczestniczące:	Argentyna (Buenos Aires), Barbados (Bridgetown), Brazylia (Sao Paulo), Chile (Santiago), Kuba (Havana), Meksyk (Meksyk), Urugwaj (Montevideo)
Badani:	Osoby w wieku 60+ zamieszkałe w wybranych ośrodkach miejskich w krajach uczestniczących w badaniu; w niektórych krajach wywiad przeprowadzany był także z małżonkiem (partnerem)
Ramy czasowe:	1999-2000
Strona www:	http://www.ssc.wisc.edu/sabe/home.html
Instytucje prowadzące:	Panamerykańska Organizacja Zdrowia (PAHO/WHO)
Informacje dodatkowe:	Badanie miało charakter badania przekrojowego (badanie jednorazowe). Łącznie przebadano ponad 10,5 tys. osób.

Opracowanie na podstawie informacji na stronach:

<http://hrsonline.isr.umich.edu/index.php?p=sisters>

<http://gateway.usc.edu>

oraz stronach poszczególnych badań.

Tabela 1. Porównywalność wybranych badań pod względem czasu ich przeprowadzania.

	HRS	MHAS	ELSA	SHARE	KLoSA	JSTAR	SAGE	TILDA	CHARLS	LASI
1992-93	HRS W1 AHEAD W1									
1994-95	HRS W2 AHEAD W2									
1996-97	HRS W3									
1998-99	HRS W4									
2000-01	HRS W5	MHAS W1								
2002-03	HRS W6	MHAS W2	ELSA W1							
2004-05	HRS W7		ELSA W2	SHARE W1						
2006-07	HRS W8		ELSA W3	SHARE W2	KLoSA W1	JSTAR W1				
2008-09	HRS W9		ELSA W4		KLoSA W2	JSTAR W2				
2010-11	HRS W10		ELSA W5	SHARE W4	KLoSA W3	JSTAR W3	SAGE W1	TILDA W1	CHARLS W1	LASI pilotaż
2012-13	HRS W11	MHAS W3	ELSA W6	SHARE W5	KLoSA W4	JSTAR W4		TILDA W2	CHARLS W2	

Źródło: <http://gateway.usc.edu>

Tabela 2. Porównywalność miar umiejętności poznawczych w wybranych badaniach.

	HRS	ELSA	SHARE	KLoSA	JSTAR	CHARLS	LASI
Pamięć krótkotrwała (bezpośrednie odtwarzanie 10 słów)	C	C	C	S	C	C	C
Pamięć krótkotrwała (odtwarzanie 10 słów z opóźnieniem)	C	C	C	S	C	C	C
Orientacja (wskazanie bieżącego miesiąca)	C	C	C	C	C	C	C
Orientacja (wskazanie bieżącego dnia miesiąca)	C	C	C	C	C	C	C
Orientacja (wskazanie bieżącego roku)	C	C	C	C	C	C	C
Orientacja (wskazanie bieżącego dnia tygodnia)	C	C	C	C	C	C	C
Orientacja (wskazanie bieżącej pory roku)	N	N	N	C	N	C	N
Orientacja (podanie nazwiska osoby, np. prezydenta)	S	N	N	N	N	N	S
Orientacja (wskazanie nazwy miejscowości)	N	N	N	C	C	N	N
Płynność słowna (nazwy zwierząt)	N	C	C	N	N	N	C
Sprawność rachunkowa (liczenie wstecz)	C	N	N	N	N	N	C
Sprawność rachunkowa (odejmowanie liczby 7)	C	N	C	C	C	C	C
Sprawność rachunkowa (zadania obliczeniowe)	S	S	S	N	S	N	S
Zdolności wzrokowo – konstrukcyjne (<i>visuoconstruction</i>)	N	N	N	C	N	C	N

C – porównywalne (*comparable*), S – podobne (*similar*), N – miara nie włączona do badania (*none*).

Źródło: <http://gateway.usc.edu> (tłumaczenie własne)